

МОЄ ВІДКРИТТЯ

СТАРОДАВНІ ЦИВІЛІЗАЦІЇ
АЗІЇ І АФРИКИ

*Ти дізнаєшся про історію стародавніх цивілізацій
Азії і Африки.*

49

ЧОМУ ЄГИПЕТ НАЗИВАЮТЬ
«ДАРУНКОМ НІЛУ»?

- **Пригадай.** Чому важливо знати історію?

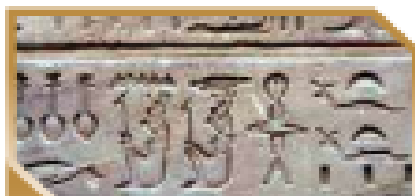

Розгляньте світлини. Що на них зображено? Чим славиться Єгипет? **Обговоріть.** **Придумайте** назву до кожної ілюстрації.

На північному сході Африки — найспекотнішому материка, в пустелі Сахара протікає найдовша річка Африки — Ніл. Знайди на карті світу Єгипет і річку Ніл. Щороку річка розливається, насичуючи ґрунт вологою й родючим мулом. На цих землях, у долині Нілу, виникли перші поселення людей, які займалися землеробством і скотарством. Ця цивілізація отримала назву давньо-єгипетська. Давньогрецький історик Геродот назвав Єгипет «дарунком Нілу».

Близько 5000 років тому в Єгипті було створено могутню державу зі столицею в місті **Мемфіс**. Очолювали країну фараони, які уособлювали всю повноту влади. Керувати державою фараонам допомагали знать і жерці.

Давньоєгипетські
ієрогліфи

Папірус

Для організації господарства й торгівлі, збирання податків, ведення наукових спостережень за об'єктами природи жерцям потрібна була **писемність**. Знаками давньоєгипетської писемності були ієрогліфи. Писали їх на камені, глині, дереві, шкірі та папірусі. Папірус — це матеріал для письма, який виготовляли з водних рослин. Згодом папір почали використовувати греки, римляни й інші народи.

Розгляньте зображення давньоєгипетських ієрогліфів. **Поміркуйте**, чим ієрогліфічне письмо відрізняється від алфавітного.

У Давньому Єгипті розвивалися різноманітні ремесла. Єгиптяни навчилися виплавляти мідь, виробляти знаряддя праці, зброю, глиняний посуд, тканини, фарби та косметику. Саме в Давньому Єгипті були вперше виготовлені замок і ключі до нього, гребінець і ножиці. Єгиптяни навчилися робити макіяж, користувалися дезодорантами, зубною щіткою і пастою.

Нині в Єгипті проживає понад 100 млн жителів, з них у його **столиці** — **Каїрі** — близько 20 млн. Держава успішно продає в інші країни нафту, бавовну, текстиль, різні сільськогосподарські культури (рис, картоплю, манго). Єгипет належить до найвідоміших туристичних країн світу. Він славиться визначними історичними пам'ятками та популярними курортами на узбережжі теплого Червоного моря.

Досліди (за допомогою додаткових джерел інформації), чому море назвали Червоним. **Поясни**, чим воно унікальне.

Виконайте проект «Мандруємо Єгиптом». **Опишіть** природу, туристичні маршрути, цікаві пам'ятки, які ви запропонували б відвідати туристам.

Розіграйте розмову між екскурсоводом і туристами. Чому життя в Єгипті пов'язане з долиною Нілу? Які винаходи походять з Давнього Єгипту? Які країни межують із сучасним Єгиптом? **З'ясуй**, чому **піраміда Хеопса** належить до Семи чудес світу.

50

ЯК ЄРУСАЛИМ СТАВ КОЛИСКОЮ ТРЬОХ РЕЛІГІЙ?

- **Пригадай**, чим прославився Давній Єгипет.
- **Розглянь** зображення символів. Які з них позначають релігії? **Досліди** й **назви**.

Щороку мільйони туристів відвідують одне з найстаріших міст світу — **Єрусалим, столицю стародавнього Юдейського царства й сучасного Ізраїлю**. Це місто розташувалося в Азії між Середземним і Мертвим морями. **Знайди його на карті**. Єрусалим означає «**місто миру**». Щоправда, його захоплювали і знищували десятки разів, але воно знову дивовижно відроджувалося. У цьому місті чи не кожний камінь — історична пам'ятка. Воно було засноване понад 3700 років тому, і зараз його архітектура поєднує пам'ятки історії різних культур і народів. Єрусалим є центром виникнення трьох релігій: спочатку — юдаїзму, а потім — християнства

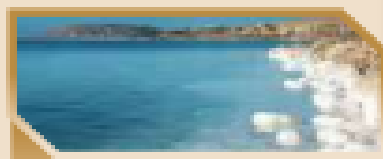
й ісламу. Спільними для цих релігій є десять заповідей. Серед них і такі відомі моральні загальнолюдські настанови: «*шануй батька свого і матір свою*», «*не вбивай*», «*не кради*», «*не кажи неправди*».

У Єрусалимі містяться найголовніші релігійні святині: для християн — Храм Гробу Господнього, для мусульман — мечеть Аль-Акса, для юдеїв — Стіна Плачу — залишки муру, що оточував їхній Другий Храм. Перший Храм в Юдейському царстві побудував легендарний цар Соломон. Обидві пам'ятки культури були зруйновані під час воєн. Здавна Ізраїль отримав назву «Свята земля».

Нинішній Ізраїль постав серед пустелі. Але це єдина країна у світі, де площа зелених насаджень невинно розширюється. В Ізраїлі — одні з кращих у світі медицина, освіта й армія.

Чи знаєш ти?

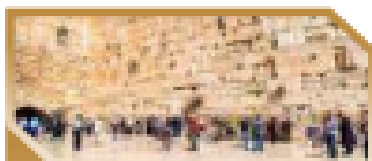
Мертве море — найнижча ділянка суходолу. Через високу концентрацію солі в морі легко триматися на плаву, але поплавати звичайним способом не вдасться. До того ж не варто перебувати у воді більше 10 хвилин.

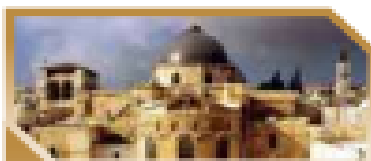
Мертве море

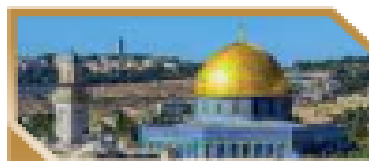
Розгляньте світлини. Чим відрізняються християнські храми від мечетей? **Дізнайтеся** про ці святині більше.

Стіна
Плачу

Храм Гробу
Господнього

Мечеть
Аль-Акса

Запам'ятай і поясни зміст прислів'їв єврейського народу.

- *Літня людина бачить гірше, але більше.*
- *Не будь мудрим на словах — будь мудрим на ділі.*
- *Не копай іншому ями, бо сам у неї потрапиш.*
- *Щоб тобі робили добро, роби добро іншим.*

Досліди (за допомогою додаткових джерел інформації) значення імен давньоєврейського походження: Адам, Данило, Єва, Соломія, Марія.

У якій частині світу розташована країна Ізраїль? Що приваблює туристів у Єрусалимі? У якій послідовності з'явилися релігії в Єрусалимі? Виникнення якої релігії пов'язане з постаттю Ісуса Христа?

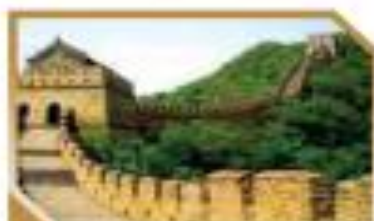
51

ЧИМ СЛАВИВСЯ ДАВНІЙ КИТАЙ?

• **Пригадай.** Чому Ізраїль здавна називають Святою Землею?

Розгляньте світлини. Чим славиться Китай? **Пригадайте й обговоріть.**

Великий
китайський мур

Теракотова
армія

Велика
панда

Перші давні поселення людей на території Китаю з'явилися в долинах річок. *Знайди на карті Китай і назви його найбільші річки.* З метою захисту північних

кордонів країни від вторгнень кочових народів було побудовано Великий китайський мур. Китай відділений від інших країн на заході Тибетськими горами, на півночі — пустелею Гобі, на сході й півдні береги Китаю омиває Тихий океан. Через це в давнину китайці називали свою країну Серединним царством, а також Піднебесною, вважаючи її центром світу.

До визначних пам'яток давньокитайської культури належить китайська писемність — ієрогліфи, кількість яких нині сягає 100000. До речі, кожний освічений китаєць має знати щонайменше 4–5 тисяч ієрогліфів. Згодом володіння письмом переросло в мистецтво каліграфії.

У Китаї близько 3000 років тому вперше винайшли спосіб виготовлення паперу з ганчірок, кори дерев і бамбука.

Давні китайці навчилися виробляти порох, туш і лак, гармати й кулі, шовк і порцеляну, винайшли друкарство, виготовили перший компас, механічний годинник і сейсмограф — прилад для визначення сили землетрусів.

Сейсмограф

Компас

У Китаї існує найбільше різновидів бойових мистецтв у світі, найвідоміші з них — ушу й кунгфу.

Піднебесна є батьківщиною морозива. Уперше його приготували 4 тисячі років тому із суміші снігу, молока та рису. Відомий італійський мандрівник Марко Поло привіз із Китаю в Європу таємницю приготування морозива.

Винаходи Стародавнього Китаю, зокрема компаса, зробили можливими далекі подорожі.

Китай є третьою за розмірами територією країною у світі після Росії й Канади. Населення Китаю становить 1 мільярд 400 мільйонів. Це п'ята частина всього населення Землі.

Розгляньте зображення китайських ієрогліфів. Що вони вам нагадують? **Обговоріть.**

Китайські ієрогліфи					
Китайський ієрогліф	人	火	雨	木	中
Значення	Людина	Вогонь	Дощ	Дерево	Середина

Запам'ятай і поясни зміст прислів'їв китайського народу.

- *Коли їси — добре пережовуй, коли говориш — добре обмірковуй.*
- *Розумний той, хто не соромиться інших питати, коли в чомусь вагається.*

Придумайте діалоги зі словами, запозиченими з китайської мови: *кетчуп, кунгфу, тайфун, ушу, чай, чау-чау.* **Інсценізуйте** їх.

Виконайте проект «Мандруємо Китаєм». **Опишіть** природу, туристичні маршрути, цікаві пам'ятки, які ви запропонували б відвідати туристам.

Чому давні китайці вважали свою країну центром світу? Які винаходи походять із Китаю? У чому полягає відмінність у виготовленні паперу давніми єгиптянами й китайцями? Чи може сучасна людина обійтися без китайських виробів?

Чи подобається тобі дізнаватися про історію Стародавнього світу?